

ISANO POLJE

Radislav Rudan

Bibina uspavanka

*Biba leze, Biba gre,
majejo se ji noge.
Kam bi Biba rada šla,
v tisti kraj, ki nima dna?
Tisti kraj je sanjski svet,
v spanju čez zemljo razpet.
Zlata v njem gugalnica
Bibo ziblje sem ter tja,
veter češe ji lase,
angelci se ji smeje.
Ko pa Biba se zbudi,
kraja tistega več ni.*

Kmet, ki je vse vedel

Pravljica. Pripoveduje C. Golar.

Nekoč je živel ubog, pa zviti kmet, ki se je mu je reklo Hrošček. Lepega dne gre pa vzame neki ženski kos platna in ga skriva v slamo, potem pa skoči k nji in ji reče, da je vedež in takoj najde, ako je komu kaj ukradenega.

Ženska ga prosi, naj ji pove, kje je njeno platno.

»Koliko mi daš za to, ako uganem?«

»Vrečo moke in funt masla.«

»Dobro,« reče kmet in dene palec na čelo. Premišljuje in premišljuje, slednjič pa ji pove, kje je platno. Čez nekaj dni pa je bilo nekemu gospodu ukradeno žrebe. Kmet pa ga je sam skrivaj odpeljal in skrnil v gozdu. Gospod pošlje po kmeta, ki je znal vedeževati, in mu pove, kaj in kako. Kmet začne misliti, poskoči, se zasmeye in reče:

»Gospod, pošljite brž v gozd! Vaš žrebiček je tam in tam, privezan k drevesu.«

Gredo in najdejo žrebička. Gospod pa dá kmetu sto srebrnikov.

Vedežev glas in sloves se razširi po vsej deželi.

Lepega dne pa izgubi graščak svoj poročni prstan. Iščejo in iščejo, pa nikjer ga ne najdejo, zato pošlje graščak po vedeža. Pridejo k njemu, ga posade v kočijo in pripeljejo pred graščaka.

»Ojoj, zdajle mi bo pa slaba predla,« si misli kmet Hrošček.

»Kako naj pa vem, kje je graščakov prstan? In če se graščak razjezi, me gotovo pošlje tja, kjer ni muh.«

»Pozdravljen, boter,« pravi graščak.

»Povej mi, kje je moj prstan! Ako uganeš, te bom bogato poplačal, ako pa ne uganeš, izgubiš glavo.«

Graščak ukaže, naj spravijo kmeta v posebno izbo, kamor ne sme nihče drugi. Sam naj vso noč ugiba, da mu bo zjutraj lahko povedal.

Vedež je torej sedel v izbi in mislil pri sebi:

»Kaj bi graščaku odgovoril? Najbolje bo, da čakam do polnoči, potem se pa skrivaj poberem od tod. Ko bo petelin tretjič zapel, me bo vzela noč.«

Graščakov prstan pa so ukradli njegovi posli: strežaj, kočijaž in kuhar.

»Kaj pa sedaj, prijateljčki,« so se menili med seboj.

»Kaj bo, ako nas vedež izda? Potem je gotovo po nas! Pojdimo k njegovim durim in poslušajmo! Ako nas ne ugame, ostanimo tiho, ako nas pa spozna, ga moramo prav lepo prositi, naj nas ne naznani graščaku.«

Strežaj gre poslušat. Kar zapoje petelin in kmet reče v izbi sam pri sebi:

»Hvala Bogu, prvi je že tukaj! Zdaj moram počakati še na druga dva!«

Strežaju je padlo srce v hlače. Brž steče k onima dvema in jima reče:

»Joj, golobčka, mene že ima! Komaj sem bil pri vratih, je že zakričal:

„Prvi je že tukaj, zdaj moram počakati še na druga dva.“«

»Počakaj, zdaj grem jaz,« reče kočijaž in gre poslušat.

Petelin zapoje drugič in kmet Hrošček reče:

»Hvala Bogu, je že drugi! Še na tretjega počakam.«

Kočijaž prileti brez sape: »Mene je tudi spoznal.«

Kuhar pravi:

»No, če je vaju spoznal, potem bo tudi mene! Vendar grem poslušat in če je tako, ga moramo na kolenih prositi, da ne pove graščaku.«

Kuhar gre poslušat. Petelin zapoje tretjič.

Kmet se prekriža in pravi: »Hvala Bogu, vsi trije!«

Odpre vrata, pa mu padejo vsi trije tatovi v naročje, se vržejo na kolena in ga začno prositi:

»Ne pogubi nas, ne povej graščaku, tukaj je prstan!«

»Naj bo, prizanesem vam,« pravi kmet Hrošček in vzame prstan. Potem vzdigne preprogo na tleh in skrije pod njo prstan.

Zjutraj pride graščak in vpraša: »No, boter, kako je?«

»Gospod, že vem! Prstan ti je odletel na tla in se zavalil pod preprogo.«

Služabniki vzdignejo preprogo in najdejo prstan. Zato je graščak bogato poplačal vedeža in mu dal tudi jesti in piti, kar je hotel. Po jedi se gre graščak na vrt sprehajati, in ko gre tako po stezici, zagleda drobnega hroščka. Pobere ga, stisne v pest in se obrne k vedežu, ki je šel za njim.

»No, vedež, ugani, kaj imam v roki?«

Kmet se prestraši in reče zase:

»Zdaj te je pa ujel, ubogi Hrošček!«

»Prav imaš,« reče graščak. »Hroščka imam!«

Graščak še bogateje poplača kmeta in ga pusti milostno domov.

Radislav Rudan

Vprašanja

Očka predragi moj,
ti mi povej,
kje so globine
brez konca in mej?

„Take globine
so v dušah ljudi;
kdor vanje pride,
se v njih izgubi.“

Očka predragi moj,
to mi odkrij,
kje še za sončnim
krasnejši je sij?

„Sij še krasnejši
je v srcih ljudi,
kadar ljubezen
iz njih govori.“